

Informe en relació amb el Projecte d'Ordre per la qual s'actualitza la regulació dels fitxers que contenen dades de caràcter personal en l'àmbit del Departament de Salut

Es presenta a l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades el Projecte d'ordre per la qual s'actualitza la regulació dels fitxers que contenen dades de caràcter personal en l'àmbit del Departament de Salut, per tal que l'Autoritat emeti el seu parer al respecte.

(...)

Fonaments Jurídics

I

(...)

II

El Projecte d'ordre que se sotmet a informe té per objecte, d'acord amb el seu article 1, actualitzar la regulació dels fitxers que contenen dades personals existents en l'àmbit del Departament de Salut, de conformitat amb la Llei Orgànica 15/1999, de 13 de desembre, de Protecció de dades de caràcter personal (en endavant, LOPD), els quals es descriuen en l'annex I.

En aquest sentit, es valora positivament que s'hagin dedicat articles diferenciats del text articulat a cadascuna de les finalitats de la disposició -la creació de fitxers (article 2) i la supressió de fitxers (article 3)-, amb indicació dels fitxers en concret que en cada cas es creen i se suprimeixen, respectivament.

Pel que fa a aquesta previsió de supressió de fitxers, s'ha establert que les dades contingudes en els fitxers suprimits es destinen al fitxer de nova creació denominat "fitxer de pacients dels hospitals adscrits a l'Institut Català de la Salut". En aquest sentit, es recomana revisar amb especial cura que totes les dades personals incloses en els fitxers que se suprimeixen hagin estat incorporades en aquest nou fitxer.

En relació amb el contingut de l'annex, cal destacar que en aquest cas s'ha optat per agrupar tots els fitxers gestionats en l'àmbit del Departament de Salut, incloent per tant en l'annex no només aquells fitxers que són de nova creació, sinó també aquells altres que foren regulats en l'Ordre SLT/519/2006, de 3 de novembre, i que no han sofert modificacions. Per aquest motiu, es preveu la derogació de l'Ordre SLT/519/2006 esmentada. Escau recordar, en aquest sentit, la necessitat de comprovar, abans de l'aprovació definitiva d'aquesta nova ordre, que s'han inclòs tots els fitxers provinents de la corresponent al 2006, ja que, en cas contrari, no es podrien continuar recollint i tractant les dades personals incloses en ells.

Respecte a aquests fitxers incorporats directament de l'Ordre SLT/519/2006 al Projecte que s'examina, es recomana incloure un nou article en el text articulat -de la

mateixa manera que s'ha previst pels fitxers de nova creació i els suprimits- amb la indicació dels fitxers concrets que es mantenen sense variacions.

D'altra banda, el Projecte d'ordre no inclou cap previsió respecte a la modificació de fitxers. En aquest sentit, cal fer avinent que un cop examinat l'annex i els fitxers continguts en l'Ordre SLT/519/2006 s'ha constatat una modificació dels fitxers gestionats per l'Institut Municipal d'Assistència Sanitària (IMAS) en quant a l'òrgan responsable. D'acord amb l'Acord de Govern de 26 de gener de 2010, el Consorci Mar Parc de Salut de Barcelona substitueix l'IMAS pel que fa a la provisió de serveis sanitaris públics (DOGC núm. 5555). Conseqüentment, els fitxers regulats per l'Ordre SLT/519/2006 sota responsabilitat de l'IMAS ara s'incorporen en aquesta nova ordre sota la responsabilitat del Consorci. Aquest canvi de responsable comporta una modificació de fitxers i, com a tal, caldria preveure un nou article en el text articulat per indicar que respecte aquests fitxers s'ha produït una variació de l'òrgan responsable.

Així doncs, d'acord amb les consideracions anteriors, en el text articulat del Projecte d'Ordre haurien de figurar quatre articles, un per cada finalitat de la disposició (creació, modificació, supressió i fitxers que es mantenen sense variacions).

D'altra banda, per tal de facilitar la localització dels fitxers de nova creació, així com aquells modificats, dins l'annex, abans de la regulació dels fitxers, es recomana incloure un breu llistat amb la denominació de cada fitxer a sota del títol corresponent al responsable. En aquest sentit, se suggereix la redacció següent:

“1. Àmbit: Departament de Salut

1.1.- Registre d'autoritzacions i acreditacions.

1.2.- Registre d'avaluacions, inspeccions i sancions de la Direcció General de Recursos Sanitaris.

1.3.- Registre de comitès d'ètica d'investigació clínica acreditats.

1.4.- (...)

(...)”

Establir una regulació clara i detallada dels fitxers de dades personals que es creen, es modifiquen o se suprimeixen implica que la informació que es transmet als ciutadans sigui més precisa i entenedora, donant així compliment a la publicitat i transparència que pretén aconseguir la normativa en protecció de dades personals amb la creació, modificació o supressió dels fitxers per mitjà d'una disposició de caràcter general i la seva posterior publicació al Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya (en endavant, DOGC).

D'altra banda, el Projecte d'ordre preveu crear diversos fitxers de control d'accés i videovigilància gestionats per diferents consorcis, així com per una fundació privada (Hospital de la Santa Creu i de Sant Pau). En aquest sentit, i pel que fa a la forma de creació, cal fer avinent que, en relació amb els fitxers dels consorcis, en la mesura que en aquests la representació de la Generalitat en els òrgans de govern sigui majoritària, es considera correcta la seva aprovació mitjançant aquesta Ordre (Disposició Final Tercera de la Llei 32/2010). En relació amb el fitxer de la fundació privada, cal fer avinent que, en la mesura que es tracta d'un fitxer de titularitat privada (article 5.1.l) del RLOPD), no cal que sigui aprovat mitjançant una disposició general. Ara bé, si l'administració afectada així ho decideix –com ha fet en aquest cas-, la disposició pot incloure també els fitxers privats d'ens que en depenguin, sense que això n'alteri la seva naturalesa privada. Escau recordar però que, de fer-ho així, la modificació o supressió del fitxer haurà de seguir el mateix procediment seguit per a la seva aprovació.

III

A continuació, en els següents apartats, es fan algunes consideracions respecte el contingut de l'annex I del Projecte d'ordre.

L'article 20.2 de la LOPD enumera els apartats que han d'incloure les disposicions de creació, modificació o supressió de fitxers, en concret, la finalitat del fitxer i els usos previstos; les persones o els col·lectius afectats; el procediment de recollida de les dades de caràcter personal; l'estructura bàsica del fitxer i la descripció dels tipus de dades personals incloses; les cessions i, si escau, les transferències internacionals; l'òrgan administratiu responsable del fitxer; l'òrgan davant el qual es poden exercir els corresponents drets i les mesures de seguretat.

D'altra banda, el Reial decret 1720/2007, de 21 de desembre, pel qual s'aprova el Reglament de desplegament de la LOPD (en endavant, RLOPD) disposa que, en relació amb el contingut de les disposicions de creació, modificació o supressió de fitxers, també s'haurà d'incloure la procedència de les dades personals (article 54.1.b.), el sistema de tractament utilitzat en l'organització (article 54.1.c.), els destinataris o categories de destinataris pel que fa a les comunicacions de dades previstes (article 54.1.d) i la indicació dels països de destí de les dades en el cas que tinguin lloc transferències internacionals de dades (article 54.1.e).

D'acord amb aquestes previsions, i pel que fa a la descripció de tots els fitxers feta en l'annex, es recomana seguir l'ordre dels apartats establerts en aquests articles per tal de donar una informació més clara i entenedora als ciutadans a l'hora de conèixer les característiques dels fitxers i poder exercir els drets que els reconeix la legislació en matèria de protecció de dades. Així, l'apartat corresponent a *les transferències internacionals de dades personals previstes*, ubicat al final de cada fitxer, hauria de col·locar-se després del corresponent a *les cessions de dades personals previstes*.

A banda d'això, escau fer una consideració específica en relació únicament amb els fitxers que ja estaven incorporats a l'Ordre SLT/519/2006 en el sentit que, atès que la seva regulació va ser anterior a l'aprovació del RLOPD, es recomana aprofitar l'aprovació de l'Ordre que ara s'informa per adequar el seu contingut a la normativa en matèria de protecció de dades personals. En concret, caldria incloure les previsions relatives als apartats *procedència de les dades* i *sistema de tractament emprat*.

A continuació, per tal de donar compliment al que disposa l'article 20.2 de la LOPD i 54.1 del RLOPD s'analitzaran conjuntament, en els següents apartats, els fitxers de nova creació d'aquest annex I del Projecte, tret dels relatius al control d'accessos i videovigilància, que s'analitzaran en un apartat específic.

IV

Pel que fa a l'apartat relatiu a la *finalitat i usos del fitxer* (art. 20.2 a) LOPD i 54.1 a) RLOPD), en aquest apartat cal donar informació sobre la denominació del fitxer, la finalitat d'aquest i els seus usos previstos.

Es fa avinent que en els fitxers de nova creació continguts en l'annex I del Projecte es dona informació sobre la finalitat general prevista, fet que es valora positivament i es descriuen els usos previstos de manera detallada, si bé seria recomanable la seva

concreció en els fitxers “Borsa de treball temporal de l’ICS” (núm. 5.6) i “Biobancs de l’Hospital Universitari Vall d’Hebron” (núm. 5.9).

Així mateix, atès que la finalitat fa referència a l’objectiu per al qual es recull la informació, mentre que els usos descriuen els processos pels quals s’utilitzarà aquella informació, caldria preveure ambdues informacions de manera diferenciada.

En relació amb el fitxer “Biobancs de l’Hospital Universitari Vall d’Hebron” (núm. 5.9) cal fer una consideració específica pel que fa a la seva creació i posterior inscripció al Registre de Protecció de Dades de Catalunya.

La Llei 14/2007, de 3 de juliol, de recerca biomèdica, en el seu article 67.1, disposa que una vegada constituït el biobanc -seguint el procediment fixat en l’article 66 de la mateixa Llei- l’autoritat competent ha de registrar-lo al Registre nacional de biobancs per a la recerca biomèdica. Prèviament, -afegeix el mateix article 67.1-, s’han d’inscriure a l’Agència Espanyola de Protecció de Dades, de conformitat amb la legislació vigent.

D’aquesta redacció semblaria que el que preveu l’article és la inscripció del “biobanc” i no del “fitxer” en els Registres de Protecció de Dades, tot i que, com és sabut, pròpiament la LOPD el que preveu és la inscripció de “fitxers”, no de l’establiment públic o privat que seria un biobanc (definició de l’article 3.d) de la Llei 14/2007). Dit d’una altra manera, en els Registres de Protecció de Dades s’inscriuen fitxers, no les persones físiques o jurídiques que en són titulars. Efectivament, l’article 39.2 de la LOPD, en referir-se al Registre General de Protecció de Dades, concreta que són objecte d’inscripció, entre d’altres, els fitxers de què siguin titulars les administracions públiques i els fitxers de titularitat privada.

Cal fer avinent, en aquest sentit, que l’Autoritat considera que no hi ha cap inconvenient per considerar que els biobancs, un cop s’hagin creat d’acord amb el procediment específic establert a la Llei 14/2007 i la normativa que la desplegui, puguin ser objecte d’inscripció al Registre, sense necessitat de crear un fitxer específic mitjançant una disposició de caràcter general. És a dir, en aquest cas concret, no seria necessari crear el fitxer “Biobancs de l’Hospital Universitari Vall d’Hebron” (núm. 5.9) per mitjà d’aquesta disposició de caràcter general. Ara bé, en qualsevol cas (tant si es crea el fitxer com si no), sí és necessari sol·licitar la seva inscripció en el Registre de Protecció de Dades de Catalunya (articles 130 a 134 del RLOPD), un cop constituït el biobanc d’acord amb la normativa aplicable.

Independentment de la literalitat de l’article 67.1 de la Llei 14/2007 –en què es refereix a la inscripció del biobanc a l’Agència Espanyola de Protecció de Dades- cal tenir en compte que, en les Comunitats Autònomes que, com Catalunya, tenen la seva pròpia autoritat de protecció de dades, els biobancs hauran d’inscriure’s en els corresponents Registres, quan així pertoqui segons l’àmbit de competències d’aquestes Autoritats. En aquest sentit, l’article 41.2 de la LOPD disposa que aquestes autoritats autonòmiques *“poden crear i mantenir els seus propis registres de fitxers per a l’exercici de les competències que se’ls reconeix sobre els fitxers”*.

En el nostre cas, l’article 3 de la Llei 32/2010, de l’1 d’octubre, de l’Autoritat Catalana de Protecció de Dades delimita l’àmbit d’actuació de l’Autoritat –de conformitat amb l’article 156 de l’Estatut d’Autonomia de Catalunya- en relació amb els fitxers i tractaments que duen a terme:

“a) Les institucions públiques.

b) L’Administració de la Generalitat.

c) *Els ens locals.*

d) *Les entitats autònomes, els consorcis i les altres entitats de dret públic vinculades a l'Administració de la Generalitat o als ens locals, o que en depenen.*

e) *Les entitats de dret privat que compleixin, com a mínim, un dels tres requisits següents amb relació a la Generalitat, als ens locals o als ens que en depenen:*

Primer. Que llur capital pertanyi majoritàriament als dits ens públics.

Segon. Que llurs ingressos pressupostaris provenguin majoritàriament dels dits ens públics.

Tercer. Que en llurs òrgans directius els membres designats pels dits ens públics siguin majoria.

f) *Les altres entitats de dret privat que prestin serveis públics per mitjà de qualsevol forma de gestió directa o indirecta, si es tracta de fitxers i tractaments vinculats a la prestació d'aquests servei.*

g) *Les universitats públiques i privades que integren el sistema universitari català, i els ens que en depenen.*

h) *Les persones físiques o jurídiques que compleixen funcions públiques amb relació a matèries que són competència de la Generalitat o dels ens locals, si es tracta de fitxers o tractaments destinats a l'exercici d'aquestes funcions i el tractament es duu a terme a Catalunya.*

i) *Les corporacions de dret públic que compleixen llurs funcions exclusivament en l'àmbit territorial de Catalunya als efectes del que estableix aquesta llei."*

D'acord amb aquest precepte, i en la mesura que l'ICS –de qui depèn l'Hospital Universitari de la Vall d'Hebron- és una empresa pública adscrita al Departament de Salut, cap dubte pot haver-hi que la competència sobre la inscripció dels fitxers i tractaments duts a terme per aquesta entitat s'ha de fer mitjançant el Registre de Protecció de Dades de Catalunya.

Aquesta interpretació ve corroborada per l'article 55.3 del RLOPD, el qual estableix que *"quan l'obligació de notificar afecti fitxers subjectes a la competència de l'autoritat de control d'una comunitat autònoma que ha creat el seu propi registre de fitxers, la notificació s'ha d'efectuar a l'autoritat autonòmica competent, que ha de donar trasllat de la inscripció al Registre General de Protecció de Dades."*

Serà doncs el Registre de Protecció de Dades de Catalunya, el competent per a inscriure els biobancs, en tant que aquests esdevenen fitxers de dades personals als efectes de la normativa de protecció de dades (article 3.b) de la LOPD), en els casos en què els biobancs, segons la seva creació i gestió, entrin en l'àmbit de control de l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades.

Pel que fa al fitxer "Sistema integrat d'informació de salut de Catalunya" (núm. 4.14), en què s'ha previst com a ús "servir de font d'informació en la planificació sanitària, avaluació, gestió, qualitat, recerca, publicació i difusió", entre d'altres, escau recordar que les dades incloses en ell només es poden tractar per a les finalitats i usos previstos en l'article 11.3 de la Llei 21/2000, de 29 de desembre, sobre els drets d'informació concernent la salut i l'autonomia del pacient, i la documentació clínica. És a dir, la utilització per a finalitats epidemiològiques, d'investigació o docència, obliga a preservar les dades d'identificació personal del pacient, separades de les de caràcter clínicoassistencial, llevat que aquest n'hagi donat abans el consentiment. En cas de tractament de dades personals per a altres finalitats -com ara les de recerca o

publicació i difusió, entre d'altres-, requereix comptar amb el consentiment de l'afectat o una norma amb rang de llei que l'habiliti.

Pel que fa a les previsions, en aquest fitxer i en d'altres, relatives al compliment de la Llei 21/2000, de 29 de desembre, sobre els drets d'informació concernent la salut i l'autonomia del pacient, i la documentació clínica i/o de la Llei 23/1998, de 30 de desembre, d'estadística de Catalunya, es recomana fer una redacció més simplificada.

V

En relació amb l'apartat relatiu a les persones o els col·lectius sobre els quals es pretén obtenir dades de caràcter personal o que estiguin obligats a subministrar-les (art. 20.2 b) LOPD i 54.1 b) RLOPD), en general, en els fitxers s'ha previst com a tals a les persones usuàries del sistema sanitari públic, a facultatius, a donants de mostres o a llurs representants legals, entre d'altres, segons el fitxer que es tracti, previsions correctes des del punt de vista de la protecció de dades de caràcter personal.

VI

En relació amb l'apartat *procediment de recollida de les dades de caràcter personal* (article 20.2 c) de la LOPD) la llei exigeix que quedi constància de si les dades es recullen a través de formularis, enquestes, entrevistes o per transmissió electrònica, entre d'altres mitjans. Aquesta previsió és completada pel RLOPD en què s'exigeix fer menció també a la procedència de les mateixes (art. 54.1 c.), això és, si les dades provenen del propi interessat, dels representants de les persones jurídiques, de terceres persones, etc.

En aquest sentit, cal fer avinent que els fitxers "Sistema integrat d'informació de salut de Catalunya" (núm. 4.14) i "Borsa de treball temporal de l'Institut Català de la Salut" (núm. 5.6) no contenen cap previsió pel que fa a la procedència de les dades, per la qual cosa caldrà revisar-los.

En qualsevol cas, es recomana separar la informació sobre la procedència de les dades en un apartat diferent del relatiu al procediment de recollida de les dades.

En relació, en concret, amb el fitxer "Registre d'estudis i recerca de l'Agència d'Informació, Avaluació i Qualitat en Salut" (núm. 6.7.4), atès que només conté informació pel que fa a la procedència de les dades, caldrà concretar quin mitjà o procediment s'empra per recollir-les.

Com a qüestió comuna per aquests fitxers, es recorda que, sigui quin sigui el mitjà de recollida de dades que s'utilitzi, caldrà complir amb els requisits de l'article 5 de la LOPD. L'apartat primer d'aquest article disposa que *"els interessats als quals se sol·licitin dades personals han de ser prèviament informats de manera expressa, precisa i inequívoca:*

- a) *De l'existència d'un fitxer o un tractament de dades de caràcter personal, de la finalitat de la recollida de les dades i dels destinataris de la informació.*
- b) *Del caràcter obligatori o facultatiu de la resposta a les preguntes que els siguin plantejades.*

- c) *De les conseqüències de l'obtenció de les dades o de la negativa a subministrar-les.*
- d) *De la possibilitat d'exercir els drets d'accés, rectificació, cancel·lació i oposició.*
- e) *De la identitat i la direcció del responsable del tractament o, si s'escau, del seu representant".*

L'apartat segon d'aquest mateix article disposa que *"quan s'utilitzin qüestionaris o altres impresos per a la recollida, han de figurar-hi, de manera clarament llegible, les advertències a què es refereix l'apartat anterior".*

Atès que la majoria dels fitxers preveuen la recollida de les dades personals per transmissió electrònica, cal posar de manifest que en els formularis disponibles en suport electrònic també hi ha de figurar, de manera clarament llegible, la informació consignada en el citat article 5 de la LOPD.

VII

Pel que fa a *l'estructura del fitxer i la descripció dels tipus de dades* (art. 20.2 d) LOPD i 54.1 c) RLOPD), es fa avinent que en tots els fitxers s'han agrupat les dades personals per categories, fet rellevant i que es valora positivament ja que això permet determinar l'adequació del corresponent nivell de seguretat.

Cal tenir en compte que el RLOPD incorpora una especificitat en l'estructura del fitxer. D'acord amb l'article 54.1 c), s'ha d'indicar el sistema de tractament que s'utilitzarà, el qual pot ser automatitzat, no automatitzat o parcialment automatitzat (article 5.2 n) del RLOPD). Al respecte es fa avinent que aquest aspecte ha estat recollit també en tots els fitxers, si bé es recomana concretar-lo en un apartat diferent al relatiu a l'estructura del fitxer o, si més no, de manera diferenciada, així com utilitzar la terminologia pròpia del RLOPD.

En relació amb el fitxer "Registre d'estudis de qualitat" (núm. 4.13), atès que l'àmbit en què es duri en terme els estudis d'opinió i satisfacció de les persones usuàries s'emmarca en el sistema sanitari, es recomana valorar si en el moment de la recollida de la informació es recolliran i tractaran dades relacionades amb la salut de les persones objecte d'estudi. Si fos així, caldria incloure el seu tractament en aquest apartat del fitxer, així com revisar el nivell de mesures de seguretat assignat inicialment.

Pel que fa al fitxer "Borsa de treball temporal de l'ICS" (núm. 5.6), en què s'ha previst tractar la dada corresponent a la situació de discapacitat, es recomana concretar els motius pels quals es tractarà aquesta dada, com a mínim, en la memòria justificativa de l'expedient d'aprovació dels fitxers. En concret, es recomana concretar si el seu tractament deriva en motiu del compliment de deures públics -i si és així concretar quin deure-. És important conèixer aquesta informació per tal de determinar si el nivell de mesures de seguretat previst inicialment en aquest fitxer s'adequa al RLOPD.

Així mateix, atesa la finalitat d'aquest fitxer, cal fer avinent que, en cas que la recollida de dades es realitzi per mitjà de currículums (aspecte aquest no previst en l'apartat procediment de recollida de les dades), és possible que en aquests constin més dades personals de les inicialment previstes en aquest apartat, fins i tot de caràcter més reservat. Es recomana, per tant, tenir en compte aquest aspecte i, si escau, incloure aquelles dades sensibles que sigui previsible tractar.

Pel que fa al fitxer “Biobancs de l’Hospital Universitari Vall d’Hebron” (núm. 5.9), cal destacar que s’han concretat només les dades identificatives i les dades especialment protegides, tal i com exigeix el RLOPD. En aquest sentit, es recomana concretar també les dades personals incloses en les restants categories, encara que el RLOPD no ho exigeixi expressament, per tal de poder determinar l’adequació del corresponent nivell de seguretat i l’adequació del seu tractament.

En relació, precisament, amb el tractament de dades de salut, caldria especificar la recollida i tractament de mostres biològiques, tot tenint en compte les previsions de la Llei 14/2007, de 3 de juliol, d’investigació biomèdica. En aquest sentit, cal fer avinent que, des del punt de vista de la protecció de dades, no plantejaria cap problema, en principi, el tractament d’aquelles mostres biològiques que, d’acord amb l’article 3, són no identificables o anònimes (lletra q), o bé les que han estat anonimitzades de manera irreversible (lletra p). En canvi, no succeeix el mateix amb les mostres biològiques codificades o reversiblement dissociades (lletra r), en tant que, l’ús del codi emprat per codificar-les permet, mitjançant una operació inversa, establir una relació entre la mostra i la persona donant que el faria identificable. En aquests casos, resulta plenament aplicable la normativa en protecció de dades.

VIII

Pel que fa a l’apartat relatiu a les *cessions de dades personals i, si escau, les transferències de dades a països tercers* (article 20.2 e) de la LOPD), la major part dels fitxers no preveuen ni comunicacions ni transferències internacionals de dades personals.

En relació amb aquells fitxers en què sí s’han previst comunicacions de dades, escau valorar positivament que s’hagi especificat els destinataris d’aquestes comunicacions, així com l’àmbit competencial o títol que les habilita.

Pel que fa al fitxer “Biobancs de l’Hospital Universitari Vall d’Hebron” (núm. 5.9), s’ha previst la comunicació de les mostres biològiques i les dades codificades o anonimitzades a investigadors de l’àrea de biomedicina que les sol·licitin per dur a terme projectes d’investigació, d’acord amb la Llei 14/2007, de 3 de juliol, d’investigació biomèdica.

En aquest sentit, recordar que aquesta Llei 14/2007 exigeix, com a norma general, el consentiment del subjecte font o donant per comunicar aquestes dades amb fins de recerca biomèdica quan hagin estat obtingudes amb una finalitat diferent, es procedeixi o no a la seva anonimització (article 58.2). Així mateix, la llei preveu que la cessió de les mostres pugui anar acompanyada de la informació clínica associada, sempre que les dades es protegeixin segons el que disposa la Llei 41/2002 d’autonomia del pacient i la LOPD (article 69.6).

En relació amb les transferències internacionals de dades a països tercers, cal valorar positivament que en els fitxers s’hagi indicat expressament, i de manera diferenciada a les comunicacions de dades, que no se’n realitzaran.

L’únic fitxer, dels que es creen, que preveu realitzar transferències internacionals de dades a països tercers és el corresponent al “Biobancs de l’Hospital Universitari Vall d’Hebron” (núm. 5.9). En aquest sentit, és necessari concretar els destinataris i els països de destí de les dades. Així mateix, escau recordar que, perquè la transferència

es consideri conforme amb la normativa en protecció de dades, cal comptar amb l'autorització del director de l'Agència Espanyola de Protecció de Dades, llevat que les dades es comuniquin a un país que ofereixi un nivell adequat de protecció o bé, que es tracti d'algun dels supòsits exceptuats d'aquesta autorització per la normativa en protecció de dades (articles 34 de la LOPD i 65-70 del RLOPD).

IX

Pel que fa als apartats relatius als *òrgans responsables del fitxer* (art. 20.2 f) LOPD i 54.1 f) RLOPD) i *als serveis o unitats davant els quals exercir els drets d'accés, rectificació, cancel·lació i oposició* (art. 20.2 g) LOPD i 54.1 g) RLOPD), cal constatar la correcció d'ambdós apartats.

No obstant això, cal fer avinent que, en cas que la recent aprovació del Decret 37/2011, de 4 de gener, de reestructuració del Departament de Salut, comporti algun canvi en la denominació dels òrgans responsables dels fitxers caldrà modificar aquest apartat per fer que es correspongui amb l'organització actual del Departament.

X

En relació amb el *nivell de mesures de seguretat* (art. 20.2 h) LOPD i 54.1 h) RLOPD), el RLOPD disposa que les mesures de seguretat corresponents a cada fitxer amb dades de caràcter personal s'establiran d'acord a la naturalesa de la informació tractada, en relació amb la major o menor necessitat de garantir la confidencialitat i la integritat de la informació, i amb independència de quin sigui el sistema de tractament emprat.

En el fitxer "Registre d'estudis de qualitat" (núm. 4.13) s'ha previst un nivell de mesures de seguretat bàsic d'acord amb les dades personals que seran tractades (article 81.1 del RLOPD), previsió que es considera correcta en atenció al que disposa la normativa en matèria de protecció de dades personals. Tot i així, d'acord amb la consideració feta en l'apartat VII d'aquest informe, es recorda que en cas que es produeixi el tractament de dades de salut caldrà aplicar un nivell alt de mesures de seguretat (article 81.3.a) del RLOPD).

Pel que fa al fitxer "Borsa de treball temporal de l'ICS" (núm. 5.6), en què s'ha previst també un nivell bàsic de seguretat, fer avinent que, en principi, aquest nivell de seguretat podria resultar insuficient. En concret, si del tractament de la dada situació de discapacitat se'n deriva el tractament de dades de salut que no responen al compliment de deures públics, caldrà aplicar-hi un nivell alt de seguretat (article 81.3 del RLOPD). Si no és així, però del conjunt de dades tractades és possible oferir una definició de les característiques o de la personalitat dels interessats, o bé avaluar-ne determinats aspectes de la seva personalitat o comportament, caldrà aplicar, si més no, un nivell mitjà de seguretat (article 81.2.f) del RLOPD).

Pel que fa a la resta de fitxers, s'ha previst l'aplicació d'un nivell alt de mesures de seguretat atès el tractament de dades de salut, previsió que es considera correcta d'acord amb el que disposa l'article 81.3.a) del RLOPD.

XI

Finalment, encara en relació amb l'annex I del Projecte d'ordre, però en relació amb els fitxers de nova creació amb finalitats de control d'accés i videovigilància, cal fer les consideracions següents.

Cal partir de la constatació que la instal·lació de càmeres de videovigilància comporta una recollida de dades consistents en imatges de persones que poden ésser identificades o identificables. Aquestes dades tindran la consideració de dades personals en la mesura que permetin la identificació efectiva d'una persona, d'acord amb el que disposen els articles 3.a) de la LOPD i 5.1 f) del RLOPD. Conseqüentment, la instal·lació del sistema de videovigilància i els tractaments posteriors de les imatges o de les imatges i veus que se'n derivin estaran subjectes a la normativa sobre protecció de dades personals, sens perjudici d'altra normativa aplicable i del respecte a altres drets fonamentals, com ara el dret a la intimitat i a la pròpia imatge.

En aquest sentit, cal tenir en compte la Instrucció 1/2009, de 10 de febrer, sobre el tractament de dades de caràcter personal mitjançant càmeres amb fins de videovigilància (en endavant, Instrucció 1/2009). Aquesta Instrucció 1/2009 concreta els principis i les garanties que estableix la LOPD (com ara, el principi de qualitat – i dins d'aquest, el principi de proporcionalitat-, els drets d'*habeas data*, les mesures de seguretat, etc) en l'àmbit corresponent al tractament de dades personals consistents en imatges, i si escau, veus, amb finalitats de videovigilància i mitjançant càmeres. Alhora, aclareix el marc jurídic aplicable, òbviament dins l'àmbit d'actuació d'aquesta Agència.

La Instrucció 1/2009 resulta aplicable als tractaments de les imatges a què es refereixen els fitxers de control d'accés i videovigilància del Projecte d'ordre, d'acord amb l'article 3.1 de la mateixa norma, per la qual cosa cal subjectar-se a les obligacions que es preveuen en dita Instrucció.

Entre d'altres aspectes, esdevé rellevant destacar que l'article 10 de la Instrucció 1/2009 preveu que, amb caràcter previ a la creació del fitxer, s'ha d'elaborar una Memòria on es concretin les característiques del tractament previst i les circumstàncies concurrents, la qual cosa pot permetre avaluar millor la informació que inclogui el fitxer.

Les memòries dels fitxers que es creen han estat trameses a aquesta Autoritat junt amb el Projecte d'ordre i, en general, el seu contingut s'ajusta al que estableix l'article 10 citat, fet que escau valorar positivament. Tot i així, escau fer les consideracions següents:

- En relació amb l'apartat relatiu a *"l'òrgan responsable del fitxer, persones operadores del sistema de videovigilància i, si escau, persona responsable de la instal·lació i del seu manteniment"* (article 10.1 a) de la Instrucció), en alguns casos (per exemple, en el fitxer corresponent a la seu central del Departament de Salut), s'ha previst la contractació d'una empresa per a la instal·lació i manteniment del sistema de videovigilància, així com per dur a terme el seu funcionament.

En cas que aquesta mateixa empresa s'encarregui de les tasques de visionat i control de les imatges, cal tenir en compte que en la mesura que això comporti realitzar tractaments de dades personals per compte del Departament, l'accés a les dades personals quan aquest sigui necessari per a la prestació del servei encarregat no tindrà consideració de comunicació de dades personals si està regulada en un contracte en què s'estableixi de manera expressa que l'encarregat del tractament

només ha de tractar les dades d'acord amb les instruccions del responsable del tractament, que no les pot aplicar ni utilitzar amb una finalitat diferent de la que figuri en el contracte esmentat, ni comunicar-les a altres persones, ni tan sols per conservar-les. En aquest mateix contracte també s'hauran d'estipular les mesures de seguretat que l'encarregat del tractament està obligat a implementar i que el RLOPD regula en el seu títol VIII (article 12 de la LOPD).

- En relació amb l'apartat relatiu a les "*dades personals tractades*" (article 10.1.d) de la Instrucció), cal fer avinent que en la majoria de les memòries aportades es fa referència al tractament de dades de salut, atès que els sistemes de videovigilància es troben ubicats, sovint, en centres d'atenció primària o hospitals, però també s'ha previst aquest tractament quan el sistema s'instal·la en edificis del Departament que realitzarien principalment tasques administratives (per exemple, cas de l'edifici Roc Boronat, que agrupa tots els organismes depenents del Departament i que porten a terme tasques de vigilància, promoció, prevenció i protecció de la salut).

En aquest sentit, escau assenyalar que la instal·lació del sistema de videovigilància en aquests hospitals i/o centres de salut no ha de comportar necessàriament el tractament de dades de salut, atès que la finalitat principal de la seva instal·lació és la de garantir la seguretat de les persones i de les instal·lacions. És a dir, els sistemes de videovigilància, en principi, no s'instal·larien de manera directa i específica per controlar l'estat de salut de les persones que puguin veure's afectades per la seva gravació. En determinats casos, però pot resultar previsible la recollida d'informació sobre la salut, no ja només sobre l'absència de salut sinó, fins i tot, de la naturalesa de la malaltia (per exemple, en el cas del fitxer de l'Institut Català d'Oncologia), en funció de l'emplaçament de les càmeres, els usuaris i el lapse temporal de conservació de les imatges. Resultaria per aquest motiu justificat preveure, a l'apartat *estructura bàsica del fitxer i descripció del tipus de dades incloses* dels fitxers de control d'accés i videovigilància que es creïn per als hospitals i/o els centres de salut, la recollida de dades de salut, tal com es recull a les seves memòries.

- En relació amb l'apartat relatiu a la "*ubicació i camp de visió de les càmeres*" (article 10.1.e) de la Instrucció) en quasi bé totes les memòries aportades s'ha indicat que la informació corresponent a aquest apartat es pot consultar en els plànols adjuntats de conformitat amb l'apartat 2 de l'article 10 de la Instrucció.

En aquest sentit, escau fer avinent que, en determinats casos, no s'ha assenyalat la ubicació de les càmeres ni la seva orientació (per exemple, la gran part dels que corresponen a l'ICS) o bé aquests plànols no s'han aportat (per exemple, el corresponent al Consorci Sanitari del Maresme), per tant, manquen elements per poder informar sobre la pertinència o no de la instal·lació i funcionament dels sistemes que es volen instaurar en aquests casos.

En aquells casos en què sí s'ha indicat la ubicació i orientació de les càmeres (per exemple, els corresponents al Departament de Salut o a l'Institut Català d'Oncologia, entre d'altres) es constata que principalment les càmeres s'instal·len en els accessos als edificis i en les entrades als pàrquings d'aquests edificis. En relació amb les càmeres que es troben ubicades a les façanes per controlar l'accés cal fer avinent que la captació incidental d'imatges de la via pública per a la vigilància d'aquests edificis o instal·lacions només resultarà legítima si és inevitable per assolir la finalitat de vigilància de l'edifici en qüestió (article 5.4.b) de la Instrucció).

En menor mesura s'ha assenyalat que les càmeres s'ubicaran en passadissos i àrees comunes dels centres i/o edificis potser amb l'objectiu d'evitar o controlar la possible comissió d'altres tipus d'infraccions. Escau recordar que l'emplaçament de les

càmeres haurà de ser l'adequat per tal que aquest no comporti una vulneració dels drets dels treballadors en captar de forma continuada la seva imatge durant la jornada laboral. En aquest sentit, cal fer avinent que, d'acord amb el principi de finalitat, les imatges captades amb finalitats de seguretat no poden ser emprades després per altres finalitats diferents com, per exemple, el control del personal que presta serveis als centres o als hospitals.

Pel que fa a la memòria aportada per la Gestió de Serveis Sanitaris, cal fer avinent que, de les previsions que en ella es fan en aquest sentit, es desprèn que les càmeres també s'ubicaran dins de consultes mèdiques i habitacions. De fet, es preveu la captació d'imatges a temps complet en les unitats d'hospitalització psiquiàtrica, especialment, dirigides als llocs que ocupen els pacients, els llits de contenció i les cadires de visita. En aquest sentit, cal fer avinent que la instal·lació de càmeres en aquests espais podria resultar no adequada al principi de proporcionalitat, tret que, en aquest cas i d'acord amb el que disposa l'article 7.3.a) de la Instrucció, es justifiqués en la necessitat de protegir un interès vital de les persones afectades o en l'existència d'un interès legítim superior que ho justifiqui, com podria ser, en aquest cas, garantir la pròpia seguretat dels pacients.

Relacionat amb aquest fitxer cal apuntar també que, tot i que s'assegura que les imatges en cap moment seran enregistrades -extrem que comportaria la no necessitat de crear el corresponent fitxer de videovigilància (article 9.1 de la Instrucció)-, continua sent necessari donar compliment a la resta de principis i obligacions en matèria de protecció de dades (com per exemple el deure d'informació), atès que la mera captació d'imatges es considera tractament de dades personals (article 2.a) de la Instrucció).

- En relació amb l'apartat relatiu al "*deure d'informació*" (article 10.1 g) de la Instrucció) cal fer avinent que en totes les memòries s'indica el nombre de cartells informatius que tenen previst establir els responsables en els accessos als edificis, aspecte que cal valorar positivament, si bé en ocasions podria semblar que, atès el nombre de càmeres que es pretenen instal·lar, aquests podrien ser insuficients. En aquest sentit, es recomana revisar aquest aspecte.

En qualsevol cas, escau fer avinent que s'han de col·locar tants cartells informatius com escaiguin per garantir el coneixement de les càmeres de videovigilància per les persones afectades amb antelació al moment concret en què siguin gravades. Així, quan es tracti de càmeres de videovigilància en edificis s'ha de col·locar un cartell informatiu en cadascun dels accessos a l'àrea videovigilada (inclòs l'accés al pàrquing) i, en el cas concret que aquests edificis es trobin dividits per plantes, a més a més, cal col·locar un altre cartell informatiu en cadascuna de les plantes que comptin amb videocàmeres, ubicats en un espai d'accés principal a l'àrea videovigilada en la planta (article 12.3 de la Instrucció). Si en algun edifici en concret es constata l'existència de diversos accessos, caldrà augmentar el nombre de cartells informatius inicialment previstos per tal de garantir el compliment del deure d'informació exigít.

D'altra banda, cal fer avinent que, tret de la memòria dels fitxers gestionats per l'ICS, no s'ha incorporat la informació gràfica corresponent als cartells informatius que es faran servir, tal i com requereix l'article 10.2 de la Instrucció. Per tant, caldrà adjuntar-hi aquesta informació.

Encara en relació amb els cartells emprats per l'ICS, cal apuntar que s'ha incorporat el cartell corresponent a la captació de la imatge i de la veu, però en cap altre apartat de la memòria (ni en el fitxer) s'ha fet referència a la captació de la veu. En cas que es prevegi el seu tractament caldria indicar-ho, així com els motius que justificarien el seu enregistrament (article 7.4 de la Instrucció).

- En relació amb l'apartat relatiu a *les mesures de seguretat* (article 10.1.j) de la Instrucció), escau recordar que, en aquells casos en què sigui previsible el tractament de dades de salut, caldrà preveure un nivell alt de mesures de seguretat (article 81.3.a) del RLOPD) i no bàsic com actualment estableixen les memòries.

XII

Examinades les memòries aportades, es fan les següents consideracions per tal de donar compliment en aquests fitxers de control d'accés i videovigilància de nova creació al que disposa l'article 20.2 de la LOPD i 54.1 del RLOPD.

1.- Pel que fa a l'apartat relatiu a la *finalitat i usos del fitxer* (art. 20.2 a) LOPD i 54.1 a) RLOPD), en tots els fitxers que es creen s'estableix com a finalitat principal garantir la seguretat de les instal·lacions i, com a usos, gestionar el control de l'accés de les persones que accedeixen a les seves instal·lacions, així com gestionar els sistemes de càmeres de seguretat amb finalitats de vigilància. En aquest sentit, ens reiterem en les consideracions fetes en l'apartat anterior pel que fa al principi de finalitat i en quant a la recomanació de separar, en apartats diferents, la informació corresponent a la finalitat dels usos previstos.

Pel que fa a la legitimitat del tractament que es pugui derivar de la creació d'aquests fitxers, l'article 5.1 de la Instrucció 1/2009 disposa la necessitat de comptar amb el consentiment lliure, inequívoc i específic de les persones afectades o, en el seu defecte, amb la concurrència d'alguna de les circumstàncies previstes en l'article 6.2 de la LOPD.

En aquest cas, podrà exceptuar-se la necessitat de consentiment previ dels afectats si les dades personals es recullen per a l'exercici de l'obligació que té el Departament, així com els organismes dependents o vinculats, de procurar la màxima seguretat en les persones i els mitjans que es trobin en les seves dependències, funció que pot encabir-se dins de les pròpies de l'administració pública en l'àmbit de les seves competències.

Així mateix, cal tenir en compte que, d'acord amb el principi de qualitat de les dades, les imatges només es podran captar i tractar a través de sistemes de videovigilància per a finalitats determinades, explícites i legítimes (article 6.1 de la Instrucció 1/2009). Atès que la finalitat perseguida és la seguretat i control dels béns i de les persones que accedeixen físicament als edificis, el tractament de les imatges només serà possible, en aquest cas, per a la consecució d'aquesta finalitat, i sempre que aquesta no es pugi obtenir amb l'ús d'altres mitjans que, sense exigir esforços desproporcionats, resultin menys intrusius per als drets de les persones que accedeixin al corresponent edifici (article 7.1 de la Instrucció 1/2009).

2.- En relació amb l'apartat relatiu a les *persones o els col·lectius sobre els quals es pretén obtenir dades de caràcter personal o que estiguin obligats a subministrar-les* (art. 20.2 b) LOPD i 54.1 b) RLOPD), s'ha previst com a persones i col·lectius afectats les persones que accedeixin a les instal·lacions que en cada cas correspongui, previsió que es considera correcta des del punt de vista de la protecció de dades de caràcter personal.

3.- Per altra banda, l'article 20.2 c) de la LOPD preveu que s'informi en aquest apartat del fitxer del *procediment de recollida de les dades de caràcter personal*. Aquesta

previsió, com s'ha apuntat en apartats anteriors, és completada pel RLOPD en què s'exigeix fer menció també a la *procedència* de les mateixes (art. 54.1 c.).

En aquest sentit, en aquests fitxers s'ha indicat tant el procediment de recollida (mitjançant sistemes de càmeres) com la procedència de les dades personals (de la pròpia persona interessada), fet que escau valorar positivament, si bé es recomana indicar-ho en dos apartats diferenciats.

En relació amb el deure d'informació que s'exigeix en aquests casos, tal i com s'ha indicat abans, els responsables tenen l'obligació d'informar de forma clara i permanent sobre l'existència de les càmeres mitjançant la col·locació dels cartells informatius que siguin necessaris per garantir-ne el coneixement per les persones afectades.

D'altra banda, fer avinent que en les memòries s'ha indicat que també es proporcionarà a les persones afectades informació sobre la resta de punts previstos a l'article 5.1 de la LOPD, fet que es valora positivament.

4.- Pel que fa a *l'estructura del fitxer i la descripció dels tipus de dades* (art. 20.2 d) LOPD i 54.1 c) RLOPD), s'ha previst que en relació amb cada persona que accedeixi a les instal·lacions es recolliran les seves dades identificatives (nom, cognom, DNI, passaport o document equivalent i imatge), així com el nom de l'organització a què pertany.

En aquest sentit, i d'acord amb el principi de qualitat de les dades (article 4 de la LOPD), es fa avinent que, més enllà de les dades que permetin identificar la persona que accedeixi, el tractament d'altres dades incloses en el DNI, passaport o document equivalent (com ara, la data i lloc de naixement, dades de familiars, l'adreça, etc), com així sembla desprendre's de les memòries examinades, podria resultar desproporcionat en aquests casos. Per tant, caldrà revisar aquest apartat dels fitxers.

Així mateix, es recomana afegir en aquests fitxers el tractament de les dades circumstancials de data i hora relacionades amb les imatges captades, d'acord amb el que disposa l'article 21.5 de la Instrucció.

Convé destacar també la previsió dels fitxers de no realitzar l'enregistrament de la veu en aquests fitxers (amb la salvetat feta abans en relació amb els fitxers de l'ICS). Des del punt de vista dels límits al dret fonamental a la protecció de dades de caràcter personal, o dit altrament, del dret de cada persona a poder disposar lliurement de les seves dades personals, aquesta autolimitació cal valorar-la positivament atès que no semblaria justificada la gravació de la veu en atenció a la finalitat dels fitxers.

Així mateix, d'acord amb l'article 54.1 c) del RLOPD, s'ha concretat que el sistema de tractament emprat en aquests fitxers és automatitzat i/o suport documental. En aquest sentit, ens reiterem en les consideracions fetes en l'apartat VII d'aquest informe pel que fa a la necessitat d'emprar la terminologia pròpia del RLOPD i a la recomanació de separar aquesta informació en un altre apartat.

5.- Pel que fa als apartats relatius a les *cessions de dades personals* i a les *transferències de dades a països tercers* (article 20.2 e) de la LOPD), no s'ha previst realitzar cap comunicació o cessió de les dades captades. En aquest sentit, es recomana valorar si les imatges o qualsevol altra dada tractada poden ser objecte de cessió a les forces i cossos de seguretat en cas que s'hagi comès alguna infracció o s'hagi produït algun incident. Si fos així, caldria incloure aquesta cessió en els fitxers - que hauria de realitzar-se sempre que estigués emparada per una ordre judicial- i seria

convenient fer referència a l'article 22 de la LOPD, relatiu als fitxers de les Forces i els Cossos de Seguretat.

D'altra banda, no es preveuen transferències internacionals de dades a tercers països, fet que es valora positivament.

6.- Pel que fa als apartats relatius a l'*òrgan responsable del fitxer* (art. 20.2 f) LOPD i 54.1 f) RLOPD) i *als serveis o unitats davant els quals exercir els drets d'accés, rectificació, cancel·lació i oposició* (art. 20.2 g) LOPD i 54.1 g) RLOPD), cal constatar la correcció d'ambdós apartats en els fitxers examinats, si bé ens remetem a la consideració feta en l'apartat IX d'aquest informe al respecte.

7.- En relació amb el *nivell de mesures de seguretat* (art. 20.2 h) LOPD i 54.1 h) RLOPD), en aquests fitxers s'ha previst un nivell de mesures de seguretat bàsic d'acord amb les dades personals que seran tractades (article 81.1 del RLOPD), dades identificatives. En aquest sentit, cal fer avinent que l'aplicació d'aquest nivell de seguretat podria resultar suficient en aquells fitxers creats per controlar l'accés a edificis del Departament de Salut que realitzen tasques administratives (per exemple, la seva seu central) en què, en principi, no es produiria un tractament de dades de salut.

Pel que fa a la resta de fitxers de videovigilància gestionats per centres de salut i/o hospitals, cal tenir en compte que, en la mesura en què és previsible el tractament de dades salut –com així es desprèn de les memòries-, caldrà preveure un nivell alt de mesures de seguretat (article 81.3.a) del RLOPD).

XII

Finalment, com a qüestió comuna per a tots els fitxers detallats en aquest Projecte d'ordre, es fa avinent l'obligació de sol·licitar la seva inscripció en el Registre de Protecció de Dades de Catalunya, d'acord amb el que preveu l'article 11.2 de la Llei 32/2010, de l'1 d'octubre, així com de comunicar qualsevol modificació o supressió de fitxers.

Barcelona, 8 de febrer de 2011